

Kirjopapurikko
Dårgräsfjäril
Pararge achine (Lopinga a.)

Luontodirektiivin laji (liite IV)
BOR suojelutaso suotuisa

Koodi: 1067

Rauhoitettu (LSA 471/2013)
Uhanalainen (LSA 471/2013)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Kuva: Mia Malin

Luonnehdinta

Kirjopapurikko on suurehko päiväperhonen, jonka siipiväli on 43–48 mm. Laji on yleisväriltään tummanharmaanruskea. Siipien yläpinnan ulkoreunassa on rivi tummia silmätäpliä, joiden reunat ovat kellanoranssit. Lisäksi etusiiven etureunassa on vaalea kiilamainen kuvio. Myös siipien alapinnan ulkoreunassa on mustia kellertäväreunaisia silmätäpliä, niissä on yleensä valkoinen keskipilkku. Täplien vieressä on pienempiä vaaleita kuvioita. Siipien yläpinnat ovat alapintoja selkeästi tummemmat. Istuva kirjopapurikko on helppo tunnistaa siipien alapintojen voimakkaista kuvioinnista, mutta lennossa sen voi sekoittaa täpläpapuriin (*Pararge aegeria*), metsäpapuriin (*P. petropolitana*) ja tummapapuriin (*P. maera*).

Elinympäristö ja levinneisyys

Kirjopapurikkoa tavataan Uudellamaalla, Hämeessä, Etelä-Karjalassa ja -Savossa. Merkittävimmät tunnetut esiintymät sijaitsevat Hattulassa sekä Nuijamaan ja Lappeenrannan raja-alueilla. Laji viihtyy tuore- ja kosteapohjaisissa kuusivaltaisissa korvissa, joissa metsä rajoittuu usein rämesuohon. Kirjopapurikon esiintymisalue seuraa metsän ja suon rajaa, mutta sitä on tavattu myös teiden, hakkuualueiden ja kuusimetsien reunoilla.

Nykytila ja uhkatekijät

Kirjopapurikko on levinnyt Suomeen 1900-luvun alussa, 1950-luvun jälkeen kirjopapurikkojen määrä kuitenkin vähentyi voimakkaasti ja useimmat kannat hävisivät. Elinvoimaisia kirjopapurikkoesiintymiä jäi jäljelle vain muutamia. Viime vuosina laji on ollut uudelleen runsastumassa. Kirjopapurikon kannat ovat taantuneet pääosin soiden ojituksen vuoksi. Vähäinenkin suoalueen kosteusolojen muutos, kuten metsänhakkuut tai turpeenotto, vaikuttaa voimakkaasti suon reuna-alueen kasvillisuuteen ja sitä kautta kirjopapurikkoon. Kannanvaihtelut johtuvat myös ilmastotekijöistä.

Hoitosuositukset

Jäljellä olevien soiden kuivatuksesta Etelä-Suomessa tulee luopua ja aikaisemmin ojitetut suot, joilla kirjopapurikkoa esiintyy, tulee palauttaa alkuperäiseen tilaan. Lajin parhaille esiintymisalueille on tarpeen perustaa suojelualueita, joiden kasvillisuus ja vesitalous säilytetään ennallaan. Lajin levinneisyys on puutteellisesti tunnettu, joten sitä tulisi selvittää tarkemmin.

Lähteet

- Marttila, O., Haahtela, T., Aarnio, H. & Ojalainen, P. 1990. Suomen päiväperhoset. Suomen Perhostutkijain Seura. Kirjayhtymä, Helsinki. S. 305–307.
- Somerma, P. 1997. Suomen uhanalaiset perhoset. Suomen ympäristökeskus, Suomen Perhostutkijain Seura, Helsinki. 336 s.